

**IMAN
MOHAMMED
& KHASHAYAR
NADEREHVANDI**
REDAKTIONELLT

Med det momentum som ledde Donald Trump till vinst i USA:s presidentval är farhågor om framtida regeringsställningar i Sverige – och Skandinavien – högst rimliga. Den sanktionerade rasismen och den politiska fascismen håller på att etablera sig i nationalstat efter nationalstat – en politisk rörelse vars livsnerv består i en föreställning om renhet och drivs av en aktiv politik som syftar till att upphäva minoriteters rättigheter och förintata former för socialt liv som bryter mot illusionen om just renheten.

Den västerländska historien är kantad av att minoriteter pratas och skrivs *om* – i vetenskapliga studier, i rapporter eller i humanistiskt orienterade politiska kampanjer. Detta "tal om" har varit så auktoritärt att de minoriteter som varit föremål för samtalen sällan haft möjlighet att delta. När minoriteters röster ändå har hörts har det varit villkorat av majoritetsamhällets perspektiv. Semiotikern Walter Mignolo gör en distinktion mellan emancipation och befrielse som kan vara användbar här. Med emancipation avser han frihet inom ett system. Befrielse är däremot en mer radikal företeelse som innebär avlänkning från ett systems grundläggande värdestruktur. Avlänkning kan vara en del av praktiskt politiskt arbete, men inbegriper genom en dekolonial praktik ett brott mot det koloniala centrumets värde- och kunskapsgrunder. Det är skillnaden mellan att "få vara med" och att insistera på en radikalt annan tankemodell som äger sin giltighet utifrån sina egna premisser.

Med detta nummer hoppas vi ha påbörjat ett samtal om hur poesi kan dekoloniseras – och omvänt: vad den poetiska praktiken kan visa om möjligheterna att bryta sig loss ur ett kolonialt grepp om tänkandet, för att på allvar ta sig an representation och ansvar. Finns det poetiska praktiker som i sig är dekoloniala? Finns löftet om – kanske inte det koloniala systemets kollaps – men åtminstone om radikalt andra tankemodeller genom poesin? Utgångspunkten för numret har varit en essä av **Ken Chen** som nu finns i svensk översättning av **Kristina Hagström-Ståhl** och **Anna Jansson**: "Besatt av autencitet eller konceptualism som minstrelshow". Essän är en läsning av den konceptuella poesins koloniala premisser och hur denna praktik *kräver* rasifierade kroppar – en poetik vars sätt att operera i världen är imperiellt. Genom att närläsa ett antal signifikanta litterära händelser i USA blottar essän kolonialiteten i poesin – och samtidigt, den dekoloniserande förmåga som ryms i det språkliga arbete som är poesi.

Fred Motens poesi ligger nära den fria jazz vars kärna innebar en negation av musikaliska konventioner – tempo och harmonier övergavs som ett resultat av kollektiv improvisation. De dikter av Fred Moten som finns valda här i översättning av **Iman Mohammed** kommer ur *The Feel Trio* som förhåller sig starkt till jazzmusikerna Cecil Taylor, William Parker och Tony Oxley. För Moten är ett av kännetecknen i den koloniala tankemodellen just individualiseringen

och reifieringen av individen. Individen blir en grundbult i föreställningen att det går att *äga* och lägger sedan grunden för idén om att kunskap är något man *har* och att veta något är detsamma som att *fatta* det. Genom att på sätt och vis strunta i vad saker och ting "betyder" skriver Moten i sina dikter fram ny mening och nya former för ensamhet och kollektivitet. Med utgångspunkt i Fred Motens litterära praktik diskuterar **Judith Kiros** kollektiviteten i hans arbete genom begreppet *svarthet* som för Moten både är den i kroppen manifesterade historiska erfarenheten av den transatlantiska slavhandeln – och samtidigt ett löfte om politiskt motstånd.

Avlänkning kan också vara att insistera på en partikulär erfarenhet, inte genom formexperiment, utan som **Gloria Anzaldúa** genom språks skiljelinjer. I dikterna som finns översatta i det här numret av **Patricia Lorenzoni** och **Khashayar Naderehvandi**, skapas och rivs gränser, både gentemot en tilltänkt läsare och en egen historia, genom lager av språk som döljer och avtäcker koloniala historier. Lorenzoni skriver i sin essä om översättningen av *Borderlands / La Frontera* om de svårigheter som uppstår i gränslandet mellan våld och kärlek, intimitet, ansvar och förräderi.

De dikter som vi valt att publicera kan alla ses som i någon bemärkelse dekolonialt orienterade: Dikter ur **Claudia Rankines** *Citizen* i översättning av **Marie Silkeberg** och **Jenny Tunedal**, som genom en sammanflätning av bilder, prosalyrik och essä blottar förhållandet mellan rasistiskt motiverade mikroaggressioner och makroaggressioner; utdrag ur **Etel Adnans** prosalyriska bok *In the heart of the heart of another country*, översatt av **Iman Mohammed** och **Jenny Tunedal**, vars blick pendlar mellan ett Irak före och i begynnelsen av USA:s invasion 2003. Adnan skriver fram de egna minnena och ångesten genom sin geografiska position i invasionsstaten; dikter av **Solmaz Sharif**, översatta av **Ida Börjel**, med fokus på krigets våld på språket och språkets våld på människor i sviterna av USA:s krigföring mot Afghanistan och Irak; dikter av **Mei-Mei Berssenbrugge**, översatta till norska av **Jørn H. Sværen**, som kombinerar det konkreta – exempelvis kroppens orientering och begränsning i ett rum – med det helt abstrakta, som själens begär; dikter av **Zubair Ahmed**, i översättning av **Gabriel Itkes-Sznap**, där Dhaka flyter ut ur minnet och in i Arizona; samt dikter av **Victoria Chang**, i översättning av **Khashayar Naderehvandi**,

som blottlägger familjeidentitet, rasidentitet och personlig identitet i en arbetslinjeorienterad kapitalistisk värld.

Utöver dikterna innehåller numret en rad essäer: **Burcu Sahin** ställer frågan om hur en bristande representation av icke-vita personer i den litterära offentligheten har för inverkan på icke-vitas konstnärliga arbete, samtidigt som hon etablerar en litteraturens historia som genereras ur andra platser och sammanhang än kanon och potentiell kanon, om förlagens poesi och Revolution poetrays poesi; **Monia Sander** formulerar genom manekängdockan Dominique ett mellantillstånd och detta tillstånd nedtecknande på kroppen; **Shadi Angelina Bazeghi** omarbetar genom en språkskiftande essädikt geografiska och språkliga gränser och skriver fram själva skrivandet i en värld tyngd av rasism, exil och minne; **Maja Lee Langvad** skriver, i ett utdrag av sin kommande bok, om effekterna av reaktionerna på hennes förra bok *Hun er vred* och **Kira Josefsson** ställer frågan om hur en kritik och en poetik skulle kunna se ut om den tog kroppen och affekter på allvar och utgick från dem som betydande och verkliga.

Trots – eller kanske på grund av – denna dystra tid ska vi komma ihåg Forough Farrokhzads rader:

Låt oss tro
Låt oss tro på begynnelsen av den kalla årstiden
Låt oss tro på ruinerna av fantasins trädgård
på den sysslolösa störtade skäran
och på frön slagna i bojor
Se hur snön faller...